

AN'ANAVIY VA KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN TIBBIY TA'LIM MODELLARINING TAQQOSHLASH TAHLILI

Sheraliyev Mashrab Umurzakovich

*Samarqan davlat tibbiyot universiteti "Informatsiyon texnologiyalar,
biofizika va tibbiy fizika" kafedrası PhD assistenti*

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada an'anaviy va kompetensiyaga asoslangan tibbiy ta'lim modellarining asosiy farqlari tahlil qilinadi. Ta'lim mazmuni, baholash tizimi va bitiruvchilarning klinik tayyorgarligi solishtiriladi. Tadqiqot CBME modelining amaliy ustunliklarini ilmiy asoslaydi.*

Kalit so'zlar: *an'anaviy ta'lim, CBME, baholash tizimi, OSCE, klinik kompetensiya.*

1. KIRISH

Tibbiyot ta'limida qo'llanilayotgan an'anaviy yondashuvlar zamonaviy klinik amaliyot talablariga to'liq javob bermayapti. Shu sababli, yangi pedagogik modellarni joriy etish zarurati yuzaga kelmoqda [1].

2. TAQQOSHLASH TAHLILI

An'anaviy ta'limda fanlar alohida o'qitilib, klinik integratsiya kech bosqichlarda amalga oshiriladi [3]. Talaba asosan passiv ishtirokchi hisoblanadi. CBME modelida esa nazariya va amaliyot uyg'unlashib, talaba faol subyektga aylanadi [5]. Baholash tizimida ham sezilarli farqlar mavjud. An'anaviy testlar bilimni baholaydi, ammo klinik ko'nikmalarni to'liq aks ettirmaydi [4]. CBME doirasida OSCE va workplace-based assessment usullari klinik kompetensiyalarni ob'ektiv baholash imkonini beradi [6].

3. XALQARO VA MILLIY TAJRIBA

Xalqaro tajriba kompetensiyaga asoslangan tibbiy ta'lim (CBME) modeli sog'liqni saqlash xizmatlari sifati va bemor xavfsizligini oshirish bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti va yetakchi xalqaro tibbiy

ta'lim muassasalari hisobotlariga ko'ra, CBME asosida tayyorlangan mutaxassislar klinik qaror qabul qilishda yuqori samaradorlikka ega bo'lib, tibbiy xatoliklar darajasini kamaytirishga xizmat qiladi [1,2]. AQSh, Kanada va Yevropa davlatlarida ushbu model tibbiy ta'limning asosiy strategik yo'nalishlaridan biri sifatida joriy etilgan. Rivojlangan mamlakatlarda CBME ning joriy etilishi ta'lim jarayonida nazariya va amaliyot integratsiyasini kuchaytirishga, baholash tizimlarini esa klinik kompetensiyalarga yo'naltirishga imkon berdi. Xususan, OSCE, workplace-based assessment va entrustable professional activities (EPA) kabi baholash mexanizmlari bitiruvchilarning real klinik tayyorgarligini aniqlashda muhim rol o'ynamoqda [2,5]. Ushbu yondashuv shifokorlarning mustaqil faoliyatga tayyorligini oshirib, sog'liqni saqlash tizimining umumiy samaradorligini ta'minlaydi. O'zbekistonda ham tibbiyot oliy ta'limini modernizatsiya qilish doirasida kompetensiyaga asoslangan yondashuvni bosqichma-bosqich joriy etish ishlari amalga oshirilmoqda. O'quv rejalari va fan dasturlarini qayta ko'rib chiqish, amaliy mashg'ulotlar ulushini oshirish hamda baholash tizimlarini takomillashtirish CBME elementlarini milliy ta'lim tizimiga moslashtirishga xizmat qilmoqda [1]. Ushbu jarayon kelajakda raqobatbardosh, klinik jihatdan tayyor va xalqaro standartlarga mos tibbiy kadrlar tayyorlash imkonini beradi.

4. XULOSA

Taqqoslash natijalari CBME modelining an'anaviy ta'limga nisbatan samaraliroq ekanini ko'rsatadi. Ushbu yondashuvni joriy etish tibbiy kadrlar tayyorlash sifatini sezilarli darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. World Health Organization. *Transforming and Scaling Up Health Professionals' Education*. WHO, 2013.
2. Frenk J. et al. Health professionals for a new century. *The Lancet*, 2010.
3. Harden R.M. Outcome-based education. *Medical Teacher*, 2007.
4. Epstein R.M., Hundert E.M. Defining professional competence. *JAMA*, 2002.

5. Frank J.R. et al. Competency-based medical education. *Medical Teacher*, 2010.
6. Norcini J. et al. Workplace-based assessment. *Medical Education*, 2011.